

IJzige val

Ulf Kvensler bij Boekerij:

Het hoge noorden

IJzige val

Ulf Kvensler

IJZIGE VAL

Vertaald door
Yvonne van de Straat

De vertaling van het fragment uit het gedicht van Eva Ström (p. 79) is van Lisette Keustermans. Het oorspronkelijke gedicht, 'De yttre hebriderna', verscheen in: Eva Ström, *Steinkind*, 1979.

ISBN 978-90-225-9825-2

ISBN 978-94-023-2054-1 (e-book)

ISBN 978-90-528-6695-6 (audio)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Brandmannen*

Vertaling: Yvonne van de Straat

Omslagontwerp: Buro Blikgoed

Omslagbeeld: © Shutterstock, Unsplash.

Beeld binnenzijde omslag: Michael Kessel | Pexels

Auteursfoto: © Thron Ullberg

Zetwerk: Elgraphic

© 2023 Ulf Kvensler

© 2024 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DEEL 1

Als ik toen had geweten wat ik vandaag weet,
zou ik het vandaag niet geweten hebben.

Stanisław Jerzy Lec

IK DROOMDE DAT het zomer was, en dat ik in het meer bij het vakantiehuisje van mijn opa aan het zwemmen was. Het was precies zoals vroeger, alleen was ik wel gewoon mezelf, ik was volwassen.

Ik had dat gevoel dat vast iedereen wel heeft als kind. Je bent veel meer in het nu dan wanneer je volwassen bent. De zomer was overal, waar je ook keek.

Ik had mijn duikbril met snorkel op en dreef een stukje bij de kant vandaan in het water. Ik tuurde onder het wateroppervlak naar die stille, andere wereld. De bodem was een soort van geribbeld, met van die kleine zandheuveltjes, als een miniatuur Sahara. En het licht schitterde. Dat kwam waarschijnlijk door de rimpelingen op het wateroppervlak. Hier en daar schommelden wat losse rietstengels heen en weer. Kleine, bijna doorzichtige visjes vluchtten wanneer je je hand naar ze uitstak. Het mondstuk van de snorkel smaakte naar rubber, precies zoals vroeger. Met elke ademhaling ruiste het in mijn oren. Het klonk alsof ik een diepzeeduiker was, honderden meters onder water.

De droom kwam bizar levensecht over.

Ik zwom niet, maar trok mezelf met mijn vingertoppen over de bodem vooruit. Er ontstonden zandwolken in het water, als kleine explosies. Ik vond het er cool uitzien.

Toen bleef ik stil op het water drijven en keek recht voor me uit het meer in. Ik rilde even, want een stukje verderop verdween de bodem en werd het zonlicht opgeslokt door een grote, donkere diepte. Opa had al vaak verteld dat het water op een gegeven moment heel diep

werd. Als kind was ik nooit zo ver het water in gegaan, want ik kon daar niet bij de bodem, maar sinds ik wat ouder ben heb ik natuurlijk wel eens bij die afgrond gestaan. Het water komt er ongeveer tot je borst, en als je dan een stap vooruit zet verdwijnt de bodem. Ik geloof dat het zowat in één keer iets van vijf meter diep wordt.

Opa heeft Klara en mij de oren van het hoofd gezeurd dat we niet bij die afgrond mochten komen. Alsof wij daar überhaupt in de buurt durfden te komen als drie- en zesjarige. Ik was er doodsbang voor. En eerlijk gezegd krijg ik nu nog altijd een naar gevoel in mijn buik als ik er een paar stappen naar voren zet en mijn hoofd onder water verdwijnt.

Maar goed. In mijn droom voelde ik wat kouder water langs mijn huid stromen. Weten jullie hoe dat voelt? Ik neem aan dat dat met de stroming meegevoerd water uit het diepere deel van het meer is. Dus ik reikte weer met mijn handen naar de bodem om me terug naar de kant te trekken.

Maar ik kon er ineens niet meer bij.

Ik zal wel een tijdje op het water hebben liggen dobberen en zonder er erg in te hebben een paar meter verder weg zijn gedreven.

Ik probeerde wanhopig met mijn vingertoppen bij de bodem te komen, maar het lukte niet. Ik zag voor me hoe ik compleet hulpeloos in het water zou liggen spartelen en langzaam boven de afgrond zou drijven, naar het diepe deel van het meer waar het water pikzwart was en je geen idee had wat er allemaal onder je zat. Misschien waren er wel grote vissen of palingen in de diepte, stel je voor dat er ineens iets langs je been streek waarvan je niet wist wat het was. Zo creepy.

Ik was in paniek in mijn droom.

Toen bedacht ik me dat ik kon zwemmen. Want ik was natuurlijk wie ik nu ben, ik was volwassen.

Ik crawlde als een gek tot ik weer in een wat ondieper stuk zat, wat in het echt maar een seconde of vijf zou duren. Maar in mijn droom was ik daar minstens een kwartier mee bezig.

Uiteindelijk kon ik toch weer met mijn vingers bij de bodem komen. Ik ademde opgelucht uit en trok mezelf het laatste stuk naar de

kant toe. Toen het echt ondiep begon te worden was het water zo warm dat het wel op mijn huid leek te branden.

Ik keek op. Er stroomde water over mijn duikbril, dus ik kon het niet goed zien, maar op de kant kwam iemand naar me toe gerend. Een driejarig meisje. Klara.

Ik heb al jaren niet meer over Klara gedroomd. Maar nu werd ik er blij van. Ik trok mijn duikbril af en stond op uit het water. Klara was naakt, haastte zich het water in en begon me enthousiast nat te spetteren. Ik spetterde terug en ze gilte verrukt.

Aan een kant van haar hoofd was haar haar afgebrand, de helft van haar gezicht was zwart en gebarsten, haar arm ook. Maar ze had haar ogen nog wel.

Oké, het was weer eens zover.

Het was helemaal niet aan haar te merken. Dat ze pijn had of zo. Ze was gewoon aan het spelen en stoeien zoals altijd, en ik ook.

Er was iets aan Klara's gezicht waardoor ze er altijd vrolijk uitzag. Of eerder tevreden, eigenlijk. Alsof ze altijd in een goede bui was. Tenminste, niet wanneer ze verdrietig of boos was, natuurlijk. Maar het was alsof ze over het algemeen zoiets had van 'goh, wat is het leven toch fijn'. Dat was waarschijnlijk een van de redenen waarom ik zoveel om haar gaf. Klara was een ontzettend positief meisje. Plus ik was haar idool, dat speelde natuurlijk ook wel mee. Ik was drie jaar ouder en wist over de meeste dingen meer dan zij. Maar zij dacht dat ik álles kon en wist. Door haar voelde ik me groter dan ik was.

We bleven elkaar een tijdje nat spetteren, toen gingen we het strand op om een zandkasteel te maken. Ik liet haar zien dat het zand net een beetje nat moet zijn om goed te blijven zitten als je de emmer eraf haalt. En dat je met je schep op de onderkant van de emmer moet kloppen zodat het zand er beter af komt.

Klara stopte een sliert van haar natte, bruine haar in haar mondhoek en zoog eraan. Ze zat op haar hurken heel dicht bij me, leunde tegen mijn lichaam, legde zonder erbij na te denken haar hand op mijn been. Het was een heel knus gevoel. Alsof we één waren.

Ze rook een beetje verbrand.

Ik vulde een emmer met hard zand, draaide hem om en sloeg op de onderkant. Toen zei Klara:

‘Isak, ga niet.’

‘Wat bedoel je? Hoezo “ga niet”?’

Klara aaide me over mijn been, legde haar hoofd op mijn schouder.

‘Ga niet.’

Even serieus: wanneer denken jullie dat ik deze droom had?

De nacht voordat mijn vader belde en het allemaal is begonnen.

De nacht ervoor.

Isak, ga niet.

Het lijkt wel alsof ze me wilde waarschuwen. Ik bedoel, ik weet heus wel dat dat niet zo was. Dat kan helemaal niet. Maar toch.

Bizar, hè?

VERANDERING VAN PERSPECTIEF.

Jullie hebben dat plaatje vast wel eens gezien. De ene keer ziet het eruit als een oud vrouwtje. Het volgende moment lijkt het net een jonge, elegante dame met een lange hals, haar hoofd licht afgewend.

Ik zit op de grond van de luchtplaats, in mijn kleine driehoekige stukje, en kijk omhoog naar de lucht. Het voelt alsof ik in een reuzen-variant van een vakje van zo'n Triviant-pion zit.

Ingesloten.

Maar dan vraag ik me ineens af of misschien de hele wereld gewoon ingesloten zit. Het hele universum. Alleen in dat kleine taartpuntje waarin ik zit kan ik me vrij bewegen. Verder zit alles ingesloten.

Verandering van perspectief.

Mijn vader zorgde ervoor dat ik op een heel andere manier naar de wereld ging kijken. Voor heel even. Waarschijnlijk was dat ook zijn bedoeling.

Je zou het ook zo kunnen zien dat ik heel even net zo gek was als hij.

Ik kan de wereld niet langer zien zoals ik hem toen zag. Maar ik herinner me het gevoel wel. En als dat terugkomt word ik duizelig en moet ik even gaan zitten.

Laatst kwam er een raaf op het muurtje zitten. Ik geloof tenminste dat het een raaf was. Hij was groot en zwart.

Ik vraag me af of zij het was. Wat wil ze in dat geval van me? We waren toch klaar met elkaar?

Laat ons alsjeblieft klaar zijn met elkaar.

Overdag droom ik over mijn moeder en 's nachts droom ik over
Klara en Madde.

De lucht is loodgrijs boven het net van staal.

Precies zoals op die dag dat mijn vader belde.

IK WERKTE IN de thuiszorg voordat alles gebeurde. Dat deed ik al een jaar of vier. Had het er naar mijn zin. Ik had een bedrijfswagen waarmee ik langs wat oude mensen ging die nog in hun eigen, vertrouwde huizen woonden. Sommigen woonden in gehuchten midden in het bos. Als je die in een tehuis zou stoppen, zouden ze waarschijnlijk wegwijnen en binnen een paar weken doodgaan.

Mensen denken dat het ergste aan werken in de thuiszorg alles rond persoonlijke hygiëne van de cliënten is. Luiers verschonen, de billen van oudjes afvegen als ze in hun broek hebben gepoept. Maar eigenlijk wen je daar binnen een week aan. Ik in ieder geval wel. Ik vond het nauwelijks nog smerig, rook de geuren niet meer zoals ik in het begin deed. Het was gewoon iets wat moest gebeuren.

Ik vond de administratie het verschrikkelijkst. Rapporten schrijven, vergaderingen bijwonen, gebruiksmateriaal bestellen, alles wat niet direct met het werk zelf te maken had. Fucking saai. Soms zorgde dat ervoor dat ik na ging denken over ander werk.

Veel mensen hebben moeite met de stress, dat je nooit echt genoeg tijd hebt voor de ouderen, dat je je steeds maar moet haasten naar de volgende cliënt. Dat je altijd het gevoel hebt tekort te schieten. Maar ik had waarschijnlijk het fijnste rooster van de hele gemeente. Dat kwam onder andere doordat ik groot en sterk ben en helemaal alleen een oude vent als Göte uit Virsryd onder de douche kon krijgen. Göte was het afgelopen jaar dan wel flink afgevallen, maar hij woog nog steeds ruim boven de honderd. Als ik er niet heen ging, moesten twee van mijn collega's samen naar hem toe. Als Göte op de grond lag kon

alleen ik hem in mijn eentje weer omhoog krijgen. Wat dat betreft deed ik in principe werk voor twee en had ik daardoor een heel prima rooster.

Het was de dinsdag na midzomer. Het weer was vies, koud en regenachtig, de lucht loodgrijs boven het sparrenbos. Zomer in Småland. Zou het overal zo waardeloos zijn als hier? Ik betwijfelde het. Hoe dan ook zorgde het weer ervoor dat ik alleen nog maar meer uitkeek naar de vakantie die de week daarop zou beginnen. Madde en ik zouden naar Turkije gaan, naar Antalya, waar we elkaar voorgaande zomer hadden ontmoet.

Dat was het plan. Mijn god. Het lijkt wel honderd jaar geleden.

Ik had al een paar uur rondgereden in mijn autootje en het was bijna negen uur. De provinciale wegen lagen er die ochtend grotendeels verlaten bij. Ik moest veel aan de droom over Klara van die nacht denken. Die had aardig wat emoties bij me losgemaakt. De blijdschap om haar weer te zien, ook al was het maar een droom. De weemoed toen ik wakker werd. Een naar voorgevoel dat ik zelf niet goed begreep.

Ga niet.

Ik reed langzaam door Tannsjö, het kleine dorpje aan de rand waarvan de oude Birgit woonde. Een onbemand tankstation, een kleine buurtsuper. Meerdere bedrijfspanden die al zolang ik me kon herinneren leegstonden. De tweeverdiepingenflat met appartementen, de enige in Tannsjö. Er was geen mens buiten in de regen.

Ik parkeerde op de oprit van Birgits kleine gelijkvloerse bungalow van gele bakstenen. Ooit, lang geleden, had hij er vast nieuw, modern en praktisch uitgezien. Ik wist dat Birgit getrouwd was geweest en dat haar man jaren geleden was overleden. Over kinderen heb ik haar nooit gehoord.

Toen Birgit hier ging wonen, wist ze toen dat het voor altijd zou zijn? Of dacht ze dat het gewoon de eerste stop was van haar levensreis? Leek het alsof ze oneindig veel tijd in het vooruitzicht had, oneindige mogelijkheden?

Ik liep naar de voordeur, draaide hem van het slot en ging naar binnen. En ontdekte de natte vlekken op de vloer van de hal.

Dat was niet de eerste keer. Birgit was afgelopen winter negentig geworden en was een beetje seniel. Soms deed ze haar luier 's nachts uit. Dan kon je zo'n beetje door het hele huis van alles wat vinden.

Ik liep haar slaapkamer in. Ze lag met open mond te snurken. Ik pakte haar knokige, vlekkerige hand vast en kneep er zachtjes in.

'Birgit? Birgit? Word eens wakker.'

Ze deed haar ogen open, haast in slow motion. Ze was ver weg. Keek me met een slaperige en verwarde blik aan.

'Goedemorgen. Ik ben het, Isak.'

Er verscheen een voorzichtige glimlach op haar gezicht waardoor haar waterige, grijze ogen er jonger uitzagen.

'O, hoi,' zei ze.

'Hebt u lekker geslapen? Gaat het goed?'

'Beter dan morgen,' piepte ze hees.

Ik glimlachte. Birgit had een paar standaard uitspraken en grapjes die ze elke keer als we elkaar zagen herhaalde. Het zal de dementie wel zijn. Maar het maakte niets uit dat je de grap al honderd keer eerder had gehoord, dat was niet waar je blij van werd. Het kwam door de vrolijke blik in haar ogen als ze hem vertelde.

Ik rook een verdachte geur. Ik was dus toch nog niet helemaal immuun geraakt. Ik tilde het dekbed op, en kwam erachter dat Birgit vanaf haar middel naakt was en dat ze in haar bed had gepoept.

Dat was ook niet de eerste keer.

Precies op dat moment begon mijn telefoon te trillen. Ik haalde hem tevoorschijn en keek of het iemand van mijn werk was, of Madde. Nee. Ik herkende het nummer niet. Waarschijnlijk een telemarkeeteer. Ik drukte hem weg en ging aan de slag.

Een half uur later zat Birgit in de keuken te ontbijten. Ik had de urine in de hal opgedweild, haar gedoucht en gewassen, een nieuwe luier en lichtgrijze joggingbroek bij haar aangedaan, koffiegezet en een aantal boterhammen met kaas gemaakt. Terwijl ze van de boterhammen

smulde en de koffie opsleurpte, gooide ik het ondergepoepde bedden-
goed in de was en maakte haar bed op met nieuwe, schone lakens.
Toen ging ik haar gezelschap houden in de keuken. Toen ik binnen-
kwam keek ze me onderzoekend aan, alsof ze me voor het eerst zag.
Birgit had een stijve nek en kon haar hoofd niet achteroverbuigen,
dus in plaats daarvan bewoog ze haar hele lichaam, alsof ze de top van
een wolkenkrabber probeerde te bekijken of zo.

‘Zo, jij at vroeger vast altijd netjes je bordje leeg,’ zei ze grinnikend.

‘Zeker,’ zei ik met een grijns.

Dat was al de tweede keer dat ze dat zei die ochtend. Als ik haar een
beetje kende zou ze het vast nog wel een paar keer herhalen voordat ik
door zou gaan.

Ik haalde een kopje uit de keukenkast, schonk wat koffie voor me-
zelf in, ging op de stoel naast haar zitten en vroeg:

‘Zullen we zo nog even een rondje lopen?’

‘Gaan we naar buiten?’

Ik boog wat dichtter naar Birgit toe en praatte wat harder.

‘Nee, niet naar buiten. Daar heb ik vandaag geen tijd voor. Maar
we kunnen hier binnen wel een klein rondje doen.’

‘Ja, dat kan wel.’

‘U weet dat beweging goed is, hè. Dan krijgt u niet zo’n last van uw
rug.’

‘Nee, nee. Ik heb geen last van mijn rug.’

‘Wat fijn.’

‘Ik kan tegenwoordig zonder krukken liggen.’ Ze keek me aan en
begon te lachen, haar ogen waren net halve maantjes, en ik moest ook
lachen.

‘Ja, heel goed, Birgit. U gaat met sprongen vooruit.’ Ik aaide haar
over haar wang.

Mijn telefoon ging weer af, maar dat kon wachten.

Toen Birgit en ik een aantal rondjes door het huis hadden gelopen, en
ik haar in een leunstoel in de woonkamer had gezet, gaf ik haar kort
een knuffel.

‘Dag. Mia komt vanmiddag. Tot morgen.’

‘Tot morgen.’

Ik trok de voordeur dicht en draaide hem op slot. Terwijl ik naar de auto liep, viste ik mijn mobiel uit mijn zak. Het was hetzelfde nummer dat nog een keer had gebeld, maar dit keer had ik ook een voicemailbericht.

Telemarketeers laten normaal gesproken geen voicemailberichten achter.

Ik belde naar mijn voicemail en luisterde het bericht af.

Eerst klonk er een lange stilte, en iemand die diep inademde.

Wat was dit nou weer?

Toen:

‘Hoi Isak... Met Fredrik. Met papa.’

Opnieuw een lange stilte.

‘Ik wil je graag iets vertellen. Dus... Als je me op dit nummer zou willen terugbellen, graag. Bedankt.’

Klik. Het bericht was klaar.

Ik deed de auto open, liet me achter het stuur neerzakken en deed de deur achter me dicht. Ik haalde diep adem en keek naar mijn mobiel.

Ik bleef zo best een tijdje zitten op Birgits oprit, met mijn hart bonzend in mijn keel.

DAT BERICHT HIELD me de hele dag bezig. Ik moest er steeds weer aan denken.

Toen ik klaar was met werken ging ik naar de sportschool voor een extra zware sessie. Ik ging helemaal los op de crosstrainer, verhoogde mijn hartslag tot 175. Ik wilde op dat punt komen dat je je hart in je hele lichaam voelt bonzen. In je borst, je hals en je oren, zelfs achter je ogen zodat je zicht met elke slag haast wazig wordt. Want er gebeurt ook iets in je hersenen als je zo hard gaat. Als je in bepaalde oude patronen bent blijven hangen, in gedachten bedoel ik, dan is het net of je met extreem hard trainen je hoofd kunt resetten, waardoor je die vaste denkpatronen weer kunt doorbreken.

De anderen in de sportschool keken naar me. Een meisje dat ik daar een aantal keer eerder had gezien, ze was waarschijnlijk een paar jaar jonger dan ik, rond de twintig, leek zelfs bezorgd, alsof ik een hartaanval zou krijgen of zo. Maar toen ik er wegging voelde ik me weer wat beter. De onrust was wat gezakt.

Onderweg terug naar huis vroeg ik me af wat ik met mijn vader zou doen. Er waren eigenlijk maar twee opties, natuurlijk. Iets van me laten horen of niet. Maar het lastige was dat, zelfs als ik niet terug zou bellen, dat er niet voor zou zorgen dat alles gewoon weer verder zou gaan als daarvoor. Hij had me gebeld, hij wilde me iets vertellen. Als ik niets van me zou laten horen, zou ik me de hele tijd af blijven vragen wat dat was geweest.

Hij stelde me voor een keuze, maar ik zag beide opties niet zitten.

Madde en ik woonden in een tweekamerappartementje dicht bij het centrum. Met vijf minuten lopen was je bij het plein met het oude ge-rechtsgebouw en met tien minuten bij de Ica Maxi-supermarkt, de andere kant op. Dicht bij alles. Of niks, het lag er maar net aan hoe je het zag.

Langs de rivier zijn nieuwe flats gebouwd, mooie grote appartementen met balkonbeglazing. De maandlasten zijn hoog, maar toch gingen ze als warme broodjes over de toonbank. Dus er zijn toch mensen die het kunnen betalen, zelfs in ons kleine stadje. Die woningen waren echter geen optie voor Madde en mij. Wij kregen een afgeleefd huurappartementje van tweeënvijftig vierkante meter te pakken op de derde verdieping, zonder lift.

Als ik aan dat appartementje denk, spoelt de pijn als een machtige golf door me heen. Ik blijf doodstil zitten tot het gezakt is. Dat duurt even.

Onze levens, onze toekomst, alle hoop en verlangens zaten opgepropt in die tweeënvijftig vierkante meter.

We hadden nog steeds een onuitgepakte verhuisdoos in de woonkamer staan. Die zal er nu trouwens nog steeds wel staan.

Verdomme.

Toen ik door de deur kwam, hoorde ik dat Madde iets in de keuken stond te braden.

‘Hallo,’ riep ze om boven het lawaai van de oude afzuigkap uit te komen.

‘Hallo,’ riep ik terug terwijl ik mijn rugzak met sportkleren op de grond in de hal zette. Ik liep door de smalle gang, het kleine keukentje in. Madde keek naar me op en glimlachte.

‘Hoi, hoi.’

‘Hoi.’ Ik liep naar haar toe en legde mijn handen op haar heupen. Ik boog een beetje voorover, zij strekte zich een stukje uit, en toen ontmoetten onze lippen elkaar in een kus.

‘Jeetje, je gezicht is knalrood,’ zei ze.

‘Ik ben naar de sportschool geweest.’

Ik trok haar naar me toe. Ze had een spatel in haar hand, in de gietijzeren braadpan lagen kalkoengehaktballetjes te sudderen. Er stond een pan met pasta in water hevig te koken. Ik vroeg:

‘Wat kan ik doen? Zal ik de tafel dekken?’

‘Ja, graag. En misschien wat groente klaarmaken. Er liggen tomaten en komkommer in de koelkast.’

Ik begon de kleine keukentafel te dekken. We hadden een paar keer met zijn drieën in de keuken gegeten toen opa op bezoek was, maar eigenlijk was dat te krap.

Ik keek naar Madde die bij het fornuis stond. Ze was zo druk met het koken bezig dat ze mijn blik niet opmerkte. We waren allebei niet zo goed in koken, en er eigenlijk ook niet echt in geïnteresseerd. Ze had op een rommelmarkt eens een kookboek van Erik Lallerstedt gekocht, waarin hij schreef dat je je niet schuldig hoefde te voelen voor het gebruik van pakjes en zakjes, dat dat soms nodig was om de week door te komen. Die boodschap hadden we zeker ter harte genomen kan ik je vertellen. We maakten ook gebruik van pakjes en zakjes om het weekend door te komen. Als we geen eten afhaalden bij de pizzeria of de thai.

En ik dacht, zoals ik vaak deed, hoe bizar het eigenlijk was. En geweldig. Dat deze fantastische dame in onze keuken gehaktballetjes stond te braden. Dat ze vanuit Stockholm naar dit gat in het donkerste deel van Småland was verhuisd om met mij samen te wonen.

Madde was een paar jaar ouder dan ik. Negenentwintig. Ze zag er klein uit in mijn armen, maar eigenlijk was ze van gemiddelde lengte. Haar lichaam was slank en goedgevormd. Ze ging nooit sporten, maar zag er toch fit uit, ik begreep nooit hoe ze dat voor elkaar kreeg. Die avond droeg ze een strakke zwarte spijkerbroek (ik hield ervan om mijn handen in de kontzakken van die spijkerbroek te stoppen) en een wit hemdje dat de kleine tribal tattoo op haar onderrug verborg. Ze had donkerbruin haar, vrij kort, het viel tot net onder haar oren en benadrukte haar mooie slanke hals. Het was op een bepaalde manier geknipt, ik weet niet goed hoe ik het moet omschrijven. Je

kon zien dat het niet bij een van de kappers hier in de stad was gedaan. Madde ging ongeveer om de maand naar Stockholm en dan liet ze zich ook meteen knippen.

Ze had een mooi gezicht, ‘symmetrisch’ heet dat geloof ik, met hoge jukbeenderen en bruine ogen. Altijd zorgvuldig opgemaakt met donkere oogpotloodlijntjes rond haar ogen en rouge op haar wangen.

Maar wat mijn hart pas echt op hol deed slaan waren de dingen die eigenlijk niet helemaal klopten met dat beeld. De dingen die verrieden dat ze geen rockster was, maar een mens van vlees en bloed. Haar lichtroze sokken die verkleurd waren in de was. Hoe ze met de tenen van haar ene voet over de bovenkant van de andere wreef. Haar licht onzekere houding met de spatel in haar hand, hoe ze de verschillende knoppen van het fornuis goed moest bekijken om te weten welke ze nodig had om het vuur onder de pan met pasta wat zachter te zetten.

Ze was hier niet helemaal in haar element. En dat kwam door mij. Ze deed zichzelf dit aan voor mij, om met mij samen te kunnen zijn. En toen ik me dat bedacht wist ik dat ik van haar hield.

Die avond, nadat mijn vader voor het eerst in twaalf jaar contact met me had opgenomen, ging ik verder met tafeldekken en sneed ik wat komkommer en tomaat. Opende een blikje mais en leegde dat in de saladekom. Madde goot de pasta af, legde onderzetters op tafel en zette de braadpan en steelpan neer. Ik pakte de ketchup. We gingen zitten om te eten.

‘En wat heb jij gedaan vandaag?’ vroeg ik.

‘Niets bijzonders,’ zei Madde tussen twee happen door. ‘Ik heb nog wat vacatures bekeken, maar er zat niks nieuws tussen.’

Toen Madde afgelopen winter hierheen verhuisde, heeft ze een tijdje bij het eetcafé van Korseryds Herrgård gewerkt. Met een tijdelijk contract. Ze hadden waarschijnlijk extra personeel nodig voor kerst en oud en nieuw. Maar dat werd niks, ze mocht daarna niet blijven. En vervolgens leek ze eerlijk gezegd niet heel erg haast te hebben

om iets nieuws te vinden, hoewel ze wel elke week eens online vacatures bekeek. Zei ze tenminste.

Mijn salaris was geen vetpot, maar toch zei ik dat ik de huur en zo wel zou betalen, tot zij wat gevonden had. Maar daar wilde ze niets van weten. Zij zou de helft betalen, daar stond ze op.

Madde was opgegroeid in een rijk gezin. Een villa in Danderyd, een vakantiehuis aan de Franse Rivière. Van moederskant hadden ze oud geld van een of ander bedrijf, zelf werkte ze als juridisch adviseur bij een ingenieursbureau. Maddes vader was fotograaf en wat onconventioneler, maar succesvol op zijn eigen manier. Madde was de tweede van vier kinderen, en werd algemeen beschouwd als het zwarte schaap. Ze beschreef haar moeder als koud, machtsbelust en harteloos. Ze hadden altijd veel ruzie gehad. In haar tienerjaren was het totale chaos geweest thuis, één lange periode van opstand. Madde spijbelde veel en werd het huis uit gezet zodra ze meerderjarig was. Sindsdien had ze zo goed als geen contact meer met haar moeder. Haar vader was wat zachter, wat liefdevoller. Hij had haar door de jaren heen stiekem financieel gesteund, en haar zelfs in zijn atelier laten wonen als ze tussen twee onderhuurcontracten in zat. Ze had echt elke rotbaan in Stockholm uitgeprobeerd, vertelde ze. En ze had veel gereisd, de hele wereld over gebackpackt. Soms moest ze dan wel een paar maanden op dezelfde plek blijven om te werken en geld te verdienen voor het volgende deel van de reis.

‘Hoe was jouw dag?’ vroeg ze.

‘Goed,’ zei ik. ‘Niks bijzonders.’ Ik schepte wat meer pasta op en spoot er ketchup overheen. ‘Lekker, hoor.’

Madde glimlachte scheef, met zelfspot. Ze wist dat ze geen keukenprinses was.

We aten een tijdje in stilte. Mijn gedachten dwaalden af naar mijn vader, en de droom over Klara. Ik wilde het niet, maar het ging vanzelf. En Madde moet het gemerkt hebben, dat ik er niet helemaal bij was. Ik voelde dat ze naar me keek. Uiteindelijk zei ze:

‘Dus er is niks gebeurd?’

‘Nee, hoezo?’

‘Je komt een beetje... Het lijkt of je ergens aan zit te denken.’

‘Nee hoor, er is niks. Ik heb gewoon extreem honger door het sporten.’

Madde knikte en keek naar haar bord. Ze zag er niet overtuigd uit.

‘Oké.’

‘Zullen we vanavond iets kijken?’

‘Ja, is goed.’

Ik kon niet vertellen dat mijn vader had gebeld, om een heel eenvoudige reden. Ik had tegen Madde gezegd dat mijn ouders overleden waren. Dat ze bij een brand waren omgekomen toen ik klein was. Madde had uit respect niet doorgevraagd.

Dat leek me toen het eenvoudigst. Hoe groot was die kans nou, dat mijn vader na al die jaren ineens wat van zich liet horen? En op zich was het geen leugen. Hij was ook dood voor me.

Over Klara heb ik überhaupt niets verteld.

Madde legde haar bestek op haar bord, ze was klaar met eten. Ik pikte de laatste gehaktballetjes uit de braadpan.

‘Weet je,’ zei ik, ‘ik bedenk me ineens... Ik had opa nog beloofd om hem ergens mee te helpen. Hij is bij zijn zomerhuisje.’

‘Aha.’

‘Dus ik ga daar zo even naartoe. Na het eten.’

‘Oké.’

‘Maar het zal niet zo lang duren, hoor, we kunnen daarna alsnog iets kijken.’

‘Ja.’

Het klopte dat opa bij zijn zomerhuisje was, maar niet dat ik had beloofd hem ergens mee te helpen. Maar ik moest hem gewoon vertellen dat mijn vader had gebeld en ik wilde dat niet thuis via de telefoon doen als Madde het kon horen.

Die ene keer, twaalf jaar geleden, toen ik mijn vader voor het laatst had gezien, had opa tegen me gezegd dat als mijn vader van zich liet

horen, dat ik het dan tegen hem moest zeggen. Ik mocht mijn vader echt niet alleen ontmoeten. Onder geen enkele voorwaarde.

Ik had dat die keer heilig beloofd en ik was van plan me aan die belofte te houden.